



United Nations
Nations Unies



International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Medunarodni
krivični sud za
bivšu Jugoslaviju

Press Release . Communiqué de presse . Saopštenje za javnost

(Isključivo za medije. Nije službeni dokument.)

APPEALS CHAMBERS

CHAMBRES D'APPEL

ŽALBENO VIJEĆE

Hag, 8. aprila 2003.

JL/P.I.S./743-t

PRESUDA PO ŽALBI TUŽILAC PROTIV ZDRAVKA MUCIĆA, HAZIMA DELIĆA I ESADA LANDŽE

ŽALBENO VIJEĆE ODBACUJE ŽALBE OPTUŽENIH I POTVRĐUJE NJIHOVE KAZNE: 9 GODINA ZDRAVKU MUCIĆU, 18 GODINA HAZIMU DELIĆU, 15 GODINA ESADU LANDŽI

U prilogu ćete naći sažetak presude koju je donijelo Žalbeno vijeće u sastavu: sudija Theodor Meron (predsjedavajući), sudije Mohamed Shahabuddeen, David Hunt, Fausto Pocar i Asoka de Zoysa Gunawardana i koji je pročitao predsjedavajući sudija.

Žalbeno vijeće danas zasjeda kako bi izreklo svoju drugu presudu u predmetu Zdravka Mucića, Hazima Delića i Esada Landže. Sudija Gunawardana, koji zasjeda na suđenju u Arushi, nije bio u mogućnosti da nam se danas pridruži, ali je u potpunosti sudjelovao u pripremi presude. Odvijanje postupka u odsutnosti jednog sudije dozvoljeno je pravilom 15bis Pravilnika o postupku i dokazima.

Trojica žalilaca proglašeni su krivim nakon prvostepenog postupka po optužbama da su, jedan u svojstvu komandanta, drugi zamjenika komandanta, a treći stražara u logoru Čelebići u srednjoj Bosni i Hercegovini, odgovorni za lišavanje života, mučenje, seksualno zlostavljanje, premlaćivanje i podvrgavanje, na druge načine, zatočenika u tom logoru okrutnom i nečovječnom postupanju. Trojici optuženih izrečene su kazne zatvora u efektivnom trajanju od ukupno sedam, dvadeset i petnaest godina.

Žalioci su uložili žalbe na osudu i izrečenu kaznu. Žalbeno vijeće je po tim žalbama riješilo u presudi kojom je:

- usvojilo žalbe na kumulativne osude za ista djela i kao teške povrede Ženevskih konvencija i kao kršenja zakona i običaja ratovanja, odbacujući optužbe za kršenja zakona i običaja ratovanja;
- usvojilo Delićevu žalbu na jednu od osuda za hotimično lišavanje života;
- usvojilo žalbu Tužilaštva na neodgovarajuću kaznu izrečenu Muciću;
- usvojilo Mucićevu pritužbu da je Pretresno vijeće pogriješilo kad se u odmjeravanju kazne negativno osvrnulo na činjenicu da nije svjedočio na suđenju.

Sve druge žalbene osnove su odbačene, uključujući Delićevo osporavanje više tačaka kojima se tereti za hotimično lišavanje života i mučenje (počinjeno silovanjem i višekratnim incidentima prisilnog snošaja).

Žalbeno vijeće je novom Pretresnom vijeću uputilo na rješavanje više pitanja vezanih za preinačavanje izrečenih kazni u skladu sa presuđenjima u drugostepenoj presudi. Novo Pretresno vijeće je utvrdilo sljedeće:

- odbacivanje kumulativnih osuda ne iziskuje preinačenje kazni;
- kaznu od dvadeset godina zatvora izrečenu Deliću treba smanjiti na osamnaest godina kako bi kazna odražavala poništenje osude po jednoj optužbi za hotimično lišavanje života;
- Mucićevu kaznu treba "malo smanjiti" kako bi se uzela u obzir činjenica da se prvo Pretresno vijeće prilikom odmjeravanja kazne nepovoljno osvrnulo na činjenicu da Mucić nije svjedočio na suđenju; i
- primjerena revidirana kazna Muciću jeste kazna od devet godina zatvora.

Trojica žalilaca su se ponovno žalila Žalbenom vijeću; te žalbe riješene su u presudi koju danas izričemo. Namjera mi je na ovoj raspravi ukratko rezimirati pitanja potaknuta u drugoj žalbi i presuđenja Žalbenog vijeća po tim pitanjima. Naglašavam da je ovdje riječ samo o sažetku, koji ne čini dio izrečene presude. Jedini mjerodavni prikaz zaključaka Žalbenog vijeća, kao i razloga zbog kojih je Vijeće došlo do tih zaključaka, može se pronaći u pisanoj presudi čije će se kopije stranama i javnosti staviti na raspolaganje na kraju ove rasprave.

Adresa na Internetu: <http://www.un.org/icty>

Public Information Services/Press Unit/Služba za informiranje javnosti

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31 70 512 5356; 512 5343 Fax: +31 70 512 5355

- 1. Sva trojica žalilaca osporila su ovlasti Žalbenog vijeća da određena pitanja ograničenog dosega uputi na rješavanje novom Pretresnom vijeću, kao i presuđenje Pretresnog vijeća da nije potrebno izvoditi dalje dokaze o pitanju odmjeravanja kazne.**

Žalbeno vijeće je pitanje ovlasti da određena pitanja ograničenog dosega uputi na rješavanje nižoj instanci razmatralo donoseći presudu u prvom žalbenom postupku. Žalba na presuđenje Pretresnog vijeća o tim pitanjima ne daje stranama mogućnost da se žale na prethodnu odluku Žalbenog vijeća kojom su ta pitanja upućena na rješavanje Pretresnom vijeću. Žalbeno vijeće ne smatra primjerenim ponovno razmatrati pitanje ovlasti Vijeća da određena pitanja ograničenog dosega uputi na rješavanje novom Pretresnom vijeću. Ovlasti Vijeća da vraća stvari na razmatranje su bjelodane. Žalbeno vijeće koje je rješavalo po prvoj žalbi nije imalo prilike da prije izricanja presude održi dodatnu raspravu na kojoj bi strane iznijele svoje argumente o tome kakvu kaznu treba izreći. Stoga je, u skladu sa svojim izvornim ovlastima, ta pitanja vratilo pretresnom vijeću. Dokazi koje su žalioци htjeli podnijeti na raspravi nisu bili relevantni za pitanja ograničenog dosega koja su vraćena na razmatranje, a presuđenje novog Pretresnog vijeća da su ti dokazi neprihvatljivi bilo je ispravno. U svakom slučaju, žalioцима nije nanosena nikakva šteta, nego su uživali prednost koju ne bi imali da je o preinačivanju njihovih kazni odlučivalo samo Žalbeno vijeće - priliku da iznesu daljnje argumente o pitanjima koja su vraćena na razmatranje u svjetlu presude koja je izrečena, i da se žale ako nisu zadovoljni sa rješenjem tih pitanja.

- 2. Sva trojica žalilaca su osporila zaključak Pretresnog vijeća da, usprkos poništenju kumulativnih osuda, nije potrebno preinačiti kaznu**

Žalbeno vijeće je u svojoj ranijoj presudi istaklo da kriterijum kojim se valja rukovoditi pri odmjeravanju kazne jeste da kazna mora odražavati ukupnost ponašanja učinioca (načelo "ukupnosti"), odnosno da mora odražavati težinu krivičnih djela i vinost prekršioca kako bi bila i pravedna i primjerena. Pretresno vijeće je u presudi koja je predmet ove žalbe zaključilo da ukupnost krivičnog ponašanja triju žalilaca nije umanjena poništenjem kumulativnih osuda.

Žalbeno vijeće je prihvatilo da kumulativne osude same po sebi predstavljaju dodatnu kaznu - ne samo zbog društvene stigme povezane s osudom za još jedno krivično djelo, nego i zbog toga što bi prema nacionalnom zakonu države u kojoj osuđenik izdržava kaznu njegova šansa za prijevremeno puštanje na slobodu mogla u određenoj mjeri zavisiti od broja ili vrste izrečenih osuda. No, poništenje kumulativnih osuda je automatski dokinulo kazne koje proizlaze iz dodatnih osuda. Pitanje koje je novo Pretresno vijeće trebalo riješiti u ovom predmetu bilo je da li je prvo Pretresno vijeće, odmjeravajući usporedne kazne, te usporedne kazne produžilo na osnovu dodatnih osuda. Iz očitovanja prvog Pretresnog vijeća tokom postupka i u samoj presudi, novo Pretresno vijeće je slobodno moglo zaključiti, kao što je i zaključilo, da bi kazne i bez kumulativnih osuda bile iste.

- 3. Zdravko Mucić je osporio zaključak novog Pretresnog vijeća da bi mu trebalo "malo" smanjiti kaznu zbog toga što se prvo Pretresno vijeće negativno osvrnulo na činjenicu da nije svjedočio na suđenju**

Novo Pretresno vijeće bilo je mišljenja da ne može sa sigurnošću utvrditi tačan učinak, ako on uopšte postoji, koji je taj komentar mogao da ima na kaznu; ali isto tako da ne može reći da on nije imao nikakvog učinka. Mucić je tvrdio da je greška koju je prvo Pretresno vijeće učinilo time što se nije obaziralo na teret i standard dokazivanja toliko temeljna da mu daje pravo na smanjenje kazne istog reda veličine kakva je učinjena greška. Žalbeno vijeće je smatralo da je taj pristup u korijenu pogrešan. Nije posao drugostepene instance da nadoknadi štetu nanosenu žalioцу samom činjenicom što je došlo do greške: drugostepena instanca će preinačiti kaznu da bi otklonila učinak greške. Žalbeno vijeće nije uvjeren da je novo Pretresno vijeće pogriješilo kad je zaključilo da greška prvog Pretresnog vijeća opravdava "malo" smanjenje kazne.

- 4. Zdravko Mucić je takođe osporio kaznu od devet godina zatvora koju je izreklo novo Pretresno vijeće umjesto kazne od sedam godina koju je izreklo prvo Pretresno vijeće**

Žalbeno vijeće je u svojoj prethodnoj presudi zaključilo da prvo Pretresno vijeće, izrekavši kaznu od sedam godina, nije u adekvatnoj mjeri uzelo u obzir (a) uticaj ohrabivanja ili pospješivanja zločina i atmosfere bezakonja u logoru koji stvara stalno propuštanje komandanta logora da vrši svoje dužnosti rukovođenja, (b) težinu njegovih krivičnih djela, a naročito težinu krivičnih djela u osnovi, i (c) činjenicu da hotimično nanošenje velikih patnji ili teške povrede tijela ili zdravlja uslijed nehumanih uslova u logoru povlači i odgovornost direktnog učesnika i odgovornost nadređenog. Žalbeno vijeće sada smatra da Pretresno vijeće nije pogriješilo izrekavši kaznu od devet godina, s obzirom na inherentnu težinu Mucićevog kriminalnog ponašanja, kao i oblik i stepen njegovog učestvovanja u krivičnim djelima za koja je proglašen krivim.

- 5. Hazim Delić je osporio odluku da se njegova kazna od dvadeset godina umani samo za dvije godine nakon ukinuća jedne osude za hotimično lišavanje života.**

Novo Pretresno vijeće je kaznu smanjilo smatrajući da je zbog ukidanja jedne osude manja i ukupnost Delićevog kriminalnog ponašanja, ali da smanjenje treba biti malo s obzirom na to da je Delić i dalje kriv za veoma teška krivična djela. Žalbeno vijeće nije uvjeren da je novo Pretresno vijeće, izrekavši kaznu od osamnaest godina po preostalim osudama, pogrešno primijenilo pravo, niti da je pogrešno primijenilo svoje diskreciono ovlaštenje. Novo Pretresno vijeće je ispravno pristupilo svom zadatku da donese ukupnu procjenu kazne koja odgovara Delićevim krivičnim djelima za koja osude i dalje stoje, ne obazirući se na dokaze u prilog tački koja je odbačena.

6. Hazim Delić je takođe tražio da Žalbeno vijeće ponovno razmotri svoju presudu po prethodnoj žalbi, u kojoj je odbacilo njegovu žalbu na proglašenje krivim po tri druge tačke.

Delić je iznio argument da je od donošenja prethodne presude Žalbenog vijeća došlo do "značajne" promjene u mjerodavnom pravu koje se odnosi na ovaj predmet. On tvrdi da je u drugostepenoj presudi u predmetu *Kupreškić* Žalbeno vijeće postavilo "novi test" za dostatnost dokaza kao temelja za osuđujuću presudu. Da je Žalbeno vijeće u svojoj prethodnoj presudi primijenilo taj test, tvrdi Delić, rezultat bi bio poništenje osuda po tačkama 3, 18 i 31 optužnice.

U vezi s ovim zahtjevom postavila su se dva pitanja. Prvo, da li Žalbeno vijeće ima ovlasti da razmatra vlastite presude (što se razlikuje od ovlasti revizije iz člana 26 Statuta Međunarodnog suda). Drugo, ako takve ovlasti postoje, da li bi Žalbeno vijeće trebalo razmotriti svoju prethodnu presudu u ovom predmetu. Žalbeno vijeće jednoglasno smatra da zahtjev za ponovno razmatranje valja odbaciti. Sudije Shahabuddeen, Hunt i Gunawardana prihvataju da Žalbeno vijeće ima ovlasti da ponovno razmatra vlastite presude, ali drže da zahtjev u ovom predmetu valja odbaciti na osnovu merituma. Sudije Meron i Pocar smatraju da se o pitanju da li Žalbeno vijeće ima takve ovlasti uopšte nije potrebno izjašnjavati, te se uzdržavaju od donošenja mišljenja. Obojica se slažu da u međuvremenu nije bilo promjena mjerodavnog pravnog standarda koje bi zahtijevale intervenciju. Sudija Shahabuddeen je priložio Izdvojeno mišljenje o tom pitanju.

Žalbeno vijeće je uvjeren da je, pri razmatranju pitanja da li je zaključak prvog Pretresnog vijeća o Delićevoj krivici van razumne sumnje po ovim tačkama takav da do njega ne bi mogao doći nijedan razuman presuditelj o činjenicama, u svojoj prethodnoj presudi primijenilo isti test koji je primijenjen u predmetu *Kupreškić*, te da je tvrdnja da je Žalbeno vijeće u predmetu *Kupreškić* primijenilo "novi test" plod zablude. Distinkcija između pouzdanosti (odnosno kvalitete) svjedočenja svjedoka i vjerodostojnosti (odnosno iskrenosti) tog svjedoka, o kojoj Žalbeno vijeće govori u toj presudi, odnosila se na pitanje identifikacije, koje je potaknuto u žalbenom postupku u vezi sa jedinim svjedokom koji je identifikovao optuženog. Pretresno vijeće u predmetu *Kupreškić* je uvažilo kritične opaske o vjerodostojnosti rečene svjedokinje, ali je izjavilo da je od tih prigovora bio jači utisak koji je svjedokinja ostavila svjedočeći pred Pretresnim vijećem. Utvrđujući da li nijedan razumni presuditelj o činjenicama ne bi prihvatio svjedočenje te svjedokinje, bilo je primjereno da Žalbeno vijeće pomene neizvjesnost i inherentne slabosti svjedočenja o identifikaciji. Ta je distinkcija dobro poznata i nije novina u jurisprudenciji Međunarodnog suda. Iz tih se razloga zahtjev za ponovno razmatranje odbacuje.

7. Dispozitiv

Žalbeno vijeće donosi sljedeća rješenja:

1. Žalbe na kaznu se odbijaju.
2. Potvrđuju se kazne koje je 9. oktobra 2001. izreklo Pretresno vijeće.
3. Žalioci imaju pravo da im se u kaznu uračuna vrijeme provedeno u pritvoru, i to:
za Zdravka Mucića, od 18. marta 1996. do datuma ove presude; a za Hazima Delića i Esada Landžu, od 2. maja 1996. do datuma ove presude.
4. Odbacuje se zahtjev Hazima Delića za ponovno razmatranje njegove žalbe na osuđujuću presudu.

Kompletan tekst presude na engleskom jeziku se može na zahtjev dobiti od Službe za informisanje javnosti i može se naći na Internet stranici MKSJ-a (www.un.org/icty)